

ASEAN PARLIAMENTARIANS FOR HUMAN RIGHTS

“อาเซียนต้องมีท่าทีที่หนักแน่นกว่าฉันทามติ 5 ข้อ (Five-Point Consensus)” สมาชิกรัฐสภาอาเซียนแถลง

เนื่องในโอกาสครบรอบ 2 ปีของฉันทามติ 5 ข้อ (Five-Point Consensus) สมาชิกรัฐสภาจากทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เรียกร้องให้ประชาคมอาเซียนยอมรับว่าข้อตกลงดังกล่าวที่ได้บรรลุในเดือนเมษายน 2564 ล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง และคณะรัฐประหารเมียนมาที่นำโดย พล.อ.อาวุโส มิน อ่อง หล่าย ไม่ควรได้รับความเชื่อใจให้ทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในข้อตกลง

“การโจมตีในภูมิภาคสะกายที่เกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้ฆ่าชีวิตพลเรือนกว่า 100 ราย รวมทั้งเด็ก เป็นประจักษ์พยานอีกขั้นหนึ่งที่แสดงว่าคณะรัฐประหารเมียนมาไม่เคยมีความตั้งใจและไม่สามารถปฏิบัติตามฉันทามติ 5 ข้อ” เมอร์ซี บาเรนดส์ (Mercy Barends) สมาชิกรัฐสภาอินโดนีเซีย และประธานกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชน (ASEAN Parliamentarians for Human Rights: APHR) กล่าว บาเรนดส์ยังกล่าวด้วยว่า “ถ้าอาเซียนยืนยันที่จะยึดติดกับข้อตกลงซึ่งพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าไม่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง อาเซียนอาจจะกลายเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดในอาชญากรรมที่กำลังเกิดขึ้นและการกระทำอันป่าเถื่อนของคณะรัฐประหาร”

เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2564 ผู้นำของรัฐสมาชิกในอาเซียนทั้ง 9 ราย และหัวหน้าคณะรัฐประหารเมียนมา พล.อ.อาวุโส มิน อ่อง หล่าย บรรลุข้อตกลงกันเป็นฉันทามติ 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย 1) การยุติความรุนแรงในเมียนมาโดยทันที 2) การเจรจากับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 3) การแต่งตั้งทูตพิเศษ 4) การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมโดยอาเซียน และ 5) การเดินทางไปเยือนเมียนมาของทูตและคณะผู้แทนพิเศษเพื่อเข้าพบกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการการไต่สวนของรัฐสภาระหว่างประเทศเพื่อตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ในเมียนมา (International Parliamentary Inquiry: IPI) ซึ่งจัดขึ้นโดย APHR ระบุในรายงานที่ปล่อยออกมาในเดือนพฤศจิกายน 2565 ว่า “เป็นที่ชัดเจนว่าฉันทามติ 5 ข้อ ประสบความสำเร็จล้มเหลว และจำเป็นต้องมีข้อตกลงใหม่ที่เหมาะสม ทั้งนี้พยานท่านหนึ่งในที่ให้การต่อ IPI ระบุว่า “เป็นที่ชัดเจนว่ามี มิน อ่อง หล่าย ไม่มีความจริงใจในการลงนามในข้อตกลงและไม่มีความพยายามที่จะปฏิบัติตาม”

ข้อแรกของฉันทามติเรื่องการยุติความรุนแรงโดยทันทีถูกละเลยโดยคณะรัฐประหารอย่างโจ่งแจ้ง ซึ่งเห็นได้จากการโจมตีทางอากาศและการปะทะกับพลเรือนที่ปราศจากอาวุธ ขณะเดียวกัน ความตั้งใจของอาเซียนในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมตามที่ระบุไว้ในรายงาน IPI ได้ถูกขัดขวาง เนื่องจากการขาดแคลนทรัพยากรและการรับผิดชอบที่แท้จริง นอกจากนี้ ตำแหน่งทูตพิเศษของอาเซียนได้พิสูจน์ให้เห็นว่าไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งนี้เปลี่ยนไปตามประธานสภาอาเซียน

วิธีการแก้ปัญหาที่ขาดความตั้งใจจริงของอาเซียนต่อคณะรัฐประหารเป็นสิ่งที่น่าอับอายอย่างแท้จริง หลังจากการวิพากษ์วิจารณ์การโจมตีทางอากาศโดยคณะรัฐประหารในภูมิภาคสะกาย เลขานุการอาเซียนยังคงเข้าพบเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรเมียนมาประจำอาเซียนซึ่งเป็นคนของคณะรัฐประหาร ทำให้การออกแถลงการณ์ประนามใด ๆ เป็นเพียงเรื่องที่ดีแต่พูด” ชาร์ลส์ ซานติเอโก (Charles Santiago) ประธานร่วมของ APHR และอดีตสมาชิกรัฐสภามาเลเซีย กล่าว เขายังกล่าวเสริมว่า “วิธีการทูตอย่างละมุนของอินโดนีเซียในฐานะประธานอาเซียนยังคงไม่เกิดผลลัพธ์และต้องได้รับการประเมินอย่างเร่งด่วน อินโดนีเซีย

ASEAN PARLIAMENTARIANS FOR HUMAN RIGHTS

ต้องแสดงท่าทีที่หนักแน่นกว่านี้และมีความโปร่งใสในการแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ในเมียนมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเงื่อนไขที่ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนมีอยู่จำกัด”

ในการเจรจาโต๊ะกลมที่รัฐสภาอินโดนีเซียในกรุงจาการ์ตาเมื่อวันที่ 3 มีนาคม สมาชิกรัฐสภาจำนวนหลายสิบรายจากทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กระตุ้นให้อาเซียนและประชาคมโลกมีท่าทีที่เป็นรูปธรรมและรวดเร็วต่อคณะรัฐประหารซึ่งนำโดย พล.อ.อาวุโส มิน อ่อง หล่าย และการสนับสนุนความช่วยเหลืออย่างแท้จริงต่อกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในเมียนมา รวมทั้งให้การรับรองรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ (National Unity Government: NUG) และเริ่มการเจรจาอย่างเปิดเผย ซึ่งรวมตัวแทนจาก NUG กลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยกลุ่มอื่น ๆ

“อาเซียนจำเป็นต้องปฏิบัติตามบทบาทในฐานะตัวกลางในระดับภูมิภาค และจำเป็นต้องทำโดยทันที โดยเริ่มจากอินโดนีเซียในฐานะประธาน การประชุมที่ปิดลับและไม่เป็นทางการไม่เพียงพออีกต่อไป” ซานติเอโก กล่าว เขายังกล่าวต่อว่า “เป็นที่ประจักษ์ว่าอาเซียนจำเป็นต้องเจรจาเพื่อบรรลุข้อตกลงฉบับใหม่ซึ่งรวมทั้งรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติและผู้แทนจากกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย ขณะเดียวกันต้องเสนอกลไกการบังคับใช้ที่ชัดเจนเพื่อให้มั่นใจว่าข้อตกลงดังกล่าว จะได้รับการสนับสนุน”